

De landbouwsubsidies liggen in meerdere EU-lidstaten opnieuw onder vuur. Aanleiding is de publicatie van de subsidiebedragen en de begunstigden met naam en toenaam. In Vlaanderen is het punt bijna onbesproken. En de visie van de Vlaamse politica Tinne Rombouts, lid van de parlementaire commissie landbouw? 'Ik sta huiverachtig tegenover de publicatie van slechts naakte cijfers.'

De afgelopen maanden en weken is er in het kader van de Europese begroting voor de komende jaren extra aandacht geweest van politici en media voor de EU-landbouwsubsidies, vooral in landen die nettobetaler zijn aan het gemeenschappelijk landbouwbeleid zoals het Verenigd Koninkrijk en Nederland. De overheden in deze landen konden er niet meer onderuit om lijsten te publiceren met de volledige uitbetalingsgegevens zoals ontvangen bedrag, naam en adres. Ook Spanje heeft soortgelijke lijsten openbaar gemaakt. De meeste boeren in de betreffende landen voelden er zich door 'gepakt' omdat het resulteerde in ongenueanceerde uitspraken vóór afschaffing van de subsidies.

In België en met name Vlaanderen is het hieromtrent stil, zowel vanuit de overheid, de politiek, de boerenorganisaties als de media. Of toch niet helemaal? Het dagblad De Standaard vroeg inzage in de uitbetalingsgegevens op grond van openbaarheid van bestuur. De administratie heeft het verzoek afgewezen vanwege de wetgeving op de privacy; er kan slechts inzage gegeven worden voor zover betrokkenen hiertoe hun instemming verlenen en dat is praktisch gezien een heel lastige klus.

Tinne Rombouts (26), volksvertegenwoordiger in het Vlaamse Parlement voor de partij CD & V en met haar agrarische achtergrond lid van de commissie landbouw, vroeg op 28 september jongstleden in een plenaire vergadering aan de Vlaamse minister-president Yves Leterme, ook bevoegd voor landbouw, naar het standpunt van Vlaanderen. In haar vraagstelling en een gesprek met onze redactie pleit zij voor een genuanceerd antwoord aan de bevolking, geen slogantaal.

Op de website van het Vlaams Informatie centrum voor Land- en Tuinbouw (VILT) loopt momenteel een poll. Van de respondenten is 75 procent voorstander van publicatie in alle lidstaten. Bent u voor of tegen publicatie?

Tinne Rombouts: 'Ik hecht weinig waarde aan polls op internet. Die kun je te gemakkelijk sturen. Maar in beginsel: ja voor een publicatie wat rechtspersonen betreft, neen voor de individuele landbouwers. Rechtspersonen zijn nu sowieso al verplicht om jaarlijks inzage in hun boekhouding te verlenen. Neen voor de individuele landbouwers, want het brengt hen schade toe en daar heeft niemand baat bij. Het heeft geen nut om zomaar naakte cijfers te publiceren. Het verhaal achter de cijfers is veel te belangrijk en te complex om ongenueanceerd weer te mogen geven. De bevolking maakt door gebrek aan kennis van zaken bijvoorbeeld

geen onderscheid tussen MTR-premies die de landbouwer ten goede komen, en de exportsubsidies die naar de agri-business gaan. Zonder een goede uitleg bij de cijfers worden er te snel conclusies getrokken en vervalt men in slogantaal.'

De administratie heeft het verzoek van het dagblad De Standaard afgewezen op basis van de wetgeving op de privacy. Maar is de sector niet gebaat bij een publicatie?

'De sector hoeft zeker niet bang te zijn voor een publicatie. Voor tweederde van de landbouwactiviteiten worden immers helemaal geen subsidies ontvangen. Dat wordt al te weinig gecom-

Ik duld niet dat de landbouw in een negatief daglicht komt te staan door simplisme

municeerd. Slechts heel weinig bedrijven, veelal grote bedrijven, ontvangen véél subsidies maar dat staat dan weer in relatie tot de omvang van hun activiteiten.'

'Maar alle begunstigde landbouwers verdienen een genuanceerd verhaal. Ik sta huiverachtig tegenover de publicatie van slechts naakte cijfers.'

'Wat indien Europa een verplichting zou opleggen? Wel, laat het duidelijk zijn dat de discussie hieromtrent over rechtspersonen gaat, niet over individuen.'

Valt men met de stilte rond dit item niet opnieuw in de oude gewoonte dat men geen pottenkijkers toelaat? Transparantie in en door de sector heeft de laatste jaren toch haar vruchten afgeworpen en de bevolking opnieuw empathie doen opbrengen voor 'de boer'.

'Transparantie is prima, maar de manier waarop is even belangrijk. Ik denk dat we een eerlijk verhaal moeten brengen. De minister-president heeft de lijsten laten opragen. We moeten nu uitzoeken wat er achter de cijfers zit. Het onderscheid tussen MTR-toelagen en exportrestituties is daarbij essentieel. En we moeten de kans grijpen om goed te communiceren met welk doel deze subsidies worden gegeven: voedselgarantie, voedselveiligheid, respect voor het milieu en dierenwelzijn, et cetera. Dat is een hele klus en heeft allemaal tijd nodig.'

Maar is dralen geen koren op de molen van de pleitbezorgers voor afschaffing?

'Ik duld niet dat de landbouw in een negatief daglicht komt te staan door simplisme. Het gemeenschappelijk landbouwbeleid heeft zijn vruchten afgeworpen en resulteerde in voldoende en kwalitatief goed voedsel voor de bevolking. Daar komen nu met de recente hervorming nog verwezenlijkingen bij op het vlak van plattelandontwikkeling. En dat allemaal voor 0,7 procent van het BNP van alle lidstaten in 2013. Een peulenschil voor het invullen van een basisbehoefte, de budgetten voor defensie zijn tientallen malen hoger. De burger is zich daar onvoldoende van bewust.' 'De landbouwers zelf vinden het ook niet zo leuk dat ze subsidies krijgen. Zij zouden liever een eerlijke prijs krijgen voor de producten die zij leveren. Een prijs die alle kosten dekt en ervoor zorgt dat ze er ook nog van kunnen leven. Helaas is dit niet zo en zijn bijvoorbeeld minimale prijsafspraken binnen de EU niet toegelaten. De prijs die de consument nu betaalt is veel te laag. Wanneer we de subsidies zouden afschaffen, stort de markt in elkaar en zouden we ons zeer kwetsbaar opstellen.'

'Trouwens, meer en meer ontwikkelingslanden vinden dat ons Europees landbouwmodel navolging verdient. Zij vragen steun voor de ontwikkeling van een gelijkaardig beleid in hun land. Niet de afschaffing van de landbouwsubsidies aan onze boeren, maar de exportrestituties zijn hen een doorn in het oog. Onze landbouwers doen dus niets verkeerd. Het geld is goed besteed.'

Guy Nantier

Bescheiden bedrag rechtstreeks bij de boer

Tussen het tijdstip van het interview en de publicatie ervan is inmiddels een ander bekend geworden. Zo werd openbaar gemaakt dat België één miljard euro aan Europese landbouwsubsidies ontvangt. Zestig procent of circa 600 miljoen euro ervan wordt verdeeld via de federale overheidsdienst BIRB voor interventiesteun (opkopen van voorraden) en exportrestituties (toelagen voor export buiten de EU). De grote ontvangers zijn bedrijven uit de agrovondingsindustrie. Voorlopig ontbreekt elk detail omdat de bevoegde federale minister geen toestemming verleent voor bekendmaking van namen en bedragen.

De deelstaten Vlaanderen en Wallonië doen het met een bescheidener bedrag: elk ongeveer 200 miljoen euro landbouwsubsidie. In Vlaanderen is intussen van de kleine tweeduidende begunstigde rechtspersonen bekend geworden hoeveel ze ontvangen.

Tinne Rombouts: 'Niet zonder meer publicatie landbouwsubsidies'
In een juist respectief